

INVENTOIDUT SUOKOhteet Pohjois-Pohjanmaalla 2011

Raportit

Elina Palojärvi

Puutiosuo – itäosa, li 7287000: 3460500 (14.7.2011)

Iin kunnan puoleisen Lapiosuon-Ison Äijönsuon soidensuojelun alueen länsirajalle rajoittuva Puutiosuon itäosa on luonnontilaltaan heikentynyt (2,5/5) väli-rimpipintainen aapasuo. Tarkastelualueesta suurin osa on ojitettu. Ojittamattomia osia esiintyy vain pohjoisessa ja etelärajalla. Suo rajautuu kankaisiin luonnollisesti vain tarkastelualueen luoteisreunalla, jossa toisaalta ojittamattomat osat sivuavat lähimmillään Puutiosuon turvetuotantoaluetta. Turvetuotantoalueen kuivattava vaikutus näkyy Umpilammen ja Mustakummun eteläpuolisen rimpinevalla runsastuneena mättäisyytenä. Lähivuosina avohakatun Mustakummun kaakkoispuolella sijaitsevat rimpinevat eivät näytä häiriintyneen turvetuotantoalueesta. Kontiomaan eteläpuolisiin nevoihin vaikuttavat niiden vedentulosuunnilla olevat ojitukset Kontiomaan laidoilla. Taimettuminen on rajoittunut lähinnä ojien tuntumaan ja rimpipinnat ovat kaventuneet. Tarkastelualueen eteläosassa olevat ojittamattomat osat edustavat äärikaruja ja karuja suotyyppejä, joissa ojitusten vaikutus on jäänyt vähäisemmäksi. Ojitukset ympäröivät suoja- ja ohjauksineen myös alueeseen sisältyviä Karhuojaa ja Puutio-ojaa.

Puutiosuon itäosa koostuu karuista rahkasammal- ja ruopparimpinevoista ja niitä ympäröivistä karuista suursaraisista ja lyhytkortisista nevoista, joista osa on kalvakoita. Vedenjakajakohdilla on myös äärikarua lyhytkorsinevaa. Pohjoisen ojittamattoman osan keski- ja eteläosissa esiintyy keskiravinteisuutta, paikallisesti ja pienialaisesti jopa meso-eutrofiaan yltävää lähdevaikutteista suota. Järviruokoa kasvaa itäisimmällä nevalalla todennäköisesti reliktinä rehevämmästä kehitysvaiheesta. Samainen suo ylittää eteläosistaan keskiravinteisuuteen. Nevan eteläkärjessä on selväreunainen kynnys, josta seuraa jyrkkä pudotus alas Kontio-ojan laaksoon. Täältä saa siis alkunsa Kontio-oja, joka muodostaa oman erityisen kokonaisuutensa. Laakson rinteillä on vanhaa ja järeää puustoa, alempana runsaasti pystyyn kuolleita kuusia. Alkupäässä Kontio-ojaa reunustavat mm. luhtaneva, neva- ja muurainkorvet. Erilaisia korpia esiintyy myös Puutio-ojan varsilla alueen eteläosissa. Suoja- ja ohjauksineen ympäröiviin ojituksiin jää täällä paikoin melko kapeaksi.

Puutiosuon ojittamattomilla osilla esiintyy monipuolisesti erilaisia suotyyppejä, joista viisi on valtakunnallisesti ja 11 alueellisesti uhanalaista suotyyppiä. Vaihtelevuutta puuttomiin nevalakeuksiin tuovat Kontio- ja Puutio-ojat ympäristöineen. Alueelle esiintyy myös uhanalainen kämmekkälaji. Lintulajeista havaittiin yksi valtakunnallisesti uhanalainen laji. Puutiosuo on porojen laidunmaata. Metsästyksenkin suota käytetään, alueella oli mm. hirven nuolukivi ja hirvitorni. Reunareunalla oli käyty mönkijällä tarkistamassa hillasatotilannetta. Hyvien hillamättäiden ja -korprien lisäksi alueella oli runsaasti karpalon raakileita. Tieyhteyksien myötä alue tarjoaa myös retkeilymahdollisuuksia. Merkityksensä on silläkin, että Puutiosuo toimii puskurialueena turvetuotantoalueen ja soidensuojelun alueen välillä.